

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

**Матеріали ХІІ Міжнародної
науково-методичної конференції**

*(м. Полтава,
18–19 лютого 2016 року)*

**Полтава
2016**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)

**ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНІ
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

Матеріали ХІІ Міжнародної
науково-методичної конференції

(м. Полтава, 18–19 лютого 2016 року)

Полтава
ПУЕТ
2016

УДК 378:005.6
ББК 74.48я431
Я75

XLI Міжнародна науково-методична конференція «Якість вищої освіти: сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу» зареєстрована в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації, посвідчення № 528 від 05 жовтня 2015 р.

Програмний комітет

О. О. Нестуля, голова, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Члени програмного комітету

С. М. Лебедєва, д. е. н., професор, ректор Білоруського торгово-економічного університету споживчої кооперації;

Е. Б. Аймасамбетов, д. е. н., професор, ректор Карагандинського економічного університету Казпоживспілки;

М. М. Шаріпов, д. е. н., професор, ректор Таджикиського державного університету комерції;

А. А. Гаджисев, д. філ. н., професор, ректор Бакінського слов'янського університету;

Л. П. Шава, д. е. н., професор, ректор Кооперативно-торгового університету Молдови.

Організаційний комітет

М. С. Рогоза, голова, д. е. н., професор, перший проректор ПУЕТ;

Н. І. Огун, заступник голови, к. е. н., доцент, начальник науково-методичного центру управління якістю діяльності ПУЕТ.

Члени організаційного комітету

С. В. Гаркуша, д. т. н., доцент, проректор з наукової роботи, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах ПУЕТ;

О. В. Чернявська, д. е. н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки, міжнародна діяльність, європейська та євроатлантична інтеграція) ПУЕТ;

С. С. Ніколенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та прикладної економіки ПУЕТ;

Л. М. Шимановська-Дінич, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

С. К. Рамазанов, д. т. н., д. е. н., професор, професор кафедри економічної кібернетики ПУЕТ;

П. В. Омельченко, к. т. н., професор, завідувач кафедри експертизи та митної справи ПУЕТ;

О. М. Юдін, к. т. н., доцент, доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах ПУЕТ;

С. І. Івченко, к. т. н., доцент, директор навчально-наукового інформаційного центру ПУЕТ;

П. В. Герман, доцент, директор науково-навчального центру ПУЕТ.

Якість вищої освіти: сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу: матеріали XLI Міжнародної науково-методичної конференції, (м. Полтава, 18–19 лютого 2016 року). – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 415 с.

ISBN 978-966-184-220-4

У матеріалах конференції розглянуто сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу.
Збірник розраховано на науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

УДК 378:005.6
ББК 74.48я431

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За вклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2016

ISBN 978-966-184-220-4

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ СОЮЗ ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ
ОБЩЕСТВ УКРАИНЫ

Высшее учебное заведение Укоопсоюза
«ПОЛТАВСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ЭКОНОМИКИ И ТОРГОВЛИ»
(ПУЕТ)

**КАЧЕСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ:
СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
ВЫСШЕГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ**

Материалы XLI Международной
научно-методической конференции

(г. Полтава, 18–19 февраля 2016 года)

Полтава
ПУЕТ
2016

XLI Международная научно-методическая конференция «Качество высшего образования: современные тенденции и перспективы развития образовательной деятельности высшего учебного заведения» зарегистрирована в Украинском институте научно-технической и экономической информации, удостоверение № 528 от 05 октября 2015 г.

Программный комитет

А. А. Нестуля, председатель, д. и. н., профессор, ректор Высшего учебного заведения Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли».

Члены программного комитета

С. П. Лебедева, д. э. н., профессор, ректор Белорусского торгово-экономического университета потребительской кооперации;

Э. Б. Аймасамбетов, д. э. н., профессор, ректор Карагандинского экономического университета Казпотребсоюза;

М. М. Шарипов, д. э. н., профессор, ректор Таджикского государственного университета коммерции;

А. А. Гаджиев, д. фил. н., профессор, ректор Бакинского славянского университета;

Л. А. Шава, д. э. н., профессор, ректор Кооперативно-торгового университета Молдовы.

Организационный комитет

Н. Е. Розова, председатель, д. э. н., профессор, первый проректор ПУЭТ;

Н. И. Озуй, заместитель председателя, к. э. н., доцент, начальник научно-методического центра управления качеством деятельности ПУЭТ.

Члены организационного комитета

С. В. Гаркуша, д. т. н., доцент, проректор по научной работе, профессор кафедры документоведения и информационной деятельности в экономических системах ПУЭТ;

О. В. Чернявская, д. э. н., профессор, проректор по научно-педагогической работе (международные связи, международная деятельность, европейская и евроатлантическая интеграция) ПУЭТ;

С. С. Николаенко, д. э. н., профессор, заведующий кафедрой экономической теории и прикладной экономики ПУЭТ;

Л. М. Шимаповская-Дианчи, д. э. н., профессор, заведующая кафедрой менеджмента ПУЭТ;

С. К. Рамизанов, д. т. н., д. э. н., профессор, профессор кафедры экономической кибернетики ПУЭТ;

Н. В. Омельченко, к. т. н., профессор, заведующая кафедрой экспертизы и таможенного дела ПУЭТ;

А. П. Юдин, к. т. н., доцент, доцент кафедры документоведения и информационной деятельности в экономических системах ПУЭТ;

Е. П. Вяческо, к. т. н., доцент, директор учебно-научного информационного центра ПУЭТ;

П. В. Герман, доцент, директор научно-учебного центра ПУЭТ;

Ю. В. Горюничская, методист высшей категории научно-методического центра управления качеством деятельности ПУЭТ.

Качество высшего образования: современные тенденции и перспективы развития образовательной деятельности высшего учебного заведения : материалы XLI Международной научно-методической конференции, (г. Полтава, 18–19 февраля 2016 года). – Полтава : ПУЭТ, 2016. – 415 с.

ISBN 978-966-184-220-4

В материалах конференции рассмотрены современные тенденции и перспективы развития образовательной деятельности высшего учебного заведения.

Сборник рассчитан на научно-педагогических работников, аспирантов, студентов высших учебных заведений.

Материалы печатаются в авторской редакции на языке оригиналов.

За изложение, содержание и достоверность материалов ответственность несут авторы.

Распространение и тиражирование без официального разрешения Высшего учебного заведения Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли» запрещено.

© Высшее учебное заведение Укоопсоюза
«Полтавский университет экономики и
торговли», 2016

ISBN 978-966-184-220-4

Байбардина Т. Н., Бирюля М. В., Нагуманова О. М. Система высшего образования как важнейший фактор устойчивого развития общества и реализации государственной инновационной политики Республики Беларусь.....	368
Ищайкін Т. Є. Освіта впродовж життя: світові тенденції та перспективи розвитку в Україні	370
Целикова Л. В., Сыцко В. Е. Современные направления инноваций в образовательной деятельности УВО	372
Кадолич Ж. В., Цветкова Е. А., Ухарцева И. Ю. Формирование научного потенциала студентов на примере освоения метода физического анализа.....	375
Baqari Maziashvili Unemployment and employment in Georgia	377
Хоружий Г. Ф. Освіта впродовж життя: європейський досвід.....	381
Усембаева А. Х. Компетентностный подход в системе послевузовского образования.....	383
Берюк С. В., Здоровило Н. М. Освіта впродовж життя: досвід та перспективи розвитку	389
Нестуля С. І. Лідерство та безперервна освіта впродовж життя	392
Евдокимова В. А., Хаєт Л. Г. Фокус-группа как форма практических занятий в ВУЗе	394
Соболь Г. О. Роль мотивації у системі безперервного професійного розвитку бухгалтера.....	396
Строчишин Ю. Ф., Цветкова Л. О. Порівняльний аналіз наповнення навчальних планів економічних спеціальностей статистичними дисциплінами в п'яти зарубіжних університетах.....	398

Безперервна освіта для бухгалтера у повній мірі стає процесом формування і задоволення пізнавальних запитів та потреб у професії, розвитку здібностей в організованій системі та шляхом самоосвіти.

Очевидно, що з часом пріоритети змінюються. Особливо це відчувається із підвищенням професійного статусу. У головного бухгалтера виникає гостра необхідність у цілісному знанні. Його мотивація характеризується як вольова активність. Професійне зростання у системі безперервної освіти стає складовою процесу самодетермінації особистості. Підвищення освітнього рівня зумовлюється потребою у досягненні успіху, одержанні влади, відчутті соціальної значущості своєї діяльності, самоствердженні через високий професіоналізм, повазі, визнанні, самоактуалізації, валентності тощо. Крім того, головний бухгалтер сам виступає суб'єктом мотивації для працівників бухгалтерії.

Отже, у сучасних умовах безперервна освіта стає професійним інструментом бухгалтера, що допомагає ефективно долати кризові ситуації і спонукає до постійного саморозвитку. Вона ґрунтується на мотиваційній складовій особистості, професійній свободі і творчості, високій здатності до самоосвіти в умовах економічної невизначеності.

Безперервна освіта стає визначальним чинником поєднання освіти, науки і практики на шляху до інтеграції в європейську спільноту.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ НАПОВНЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ СТАТИСТИЧНИМИ ДИСЦИПЛІНАМИ В ПУЕТ І ЗАРУБІЖНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Ю. Ф. Строчихін, к. е. н. доцент;

Л. О. Цвєткова, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Навчальний план є центральним документом, що регламентує підготовку фахівців із певної спеціальності. Його зміст

дозволяє судити про всебічність і глибину підготовки, актуальність поставлених цілей, а тому вимагає ретельної підготовчої роботи. Однією з ознак якісного і продуманого навчального плану є його збалансованість, яка має на меті, що студент отримує систему знань з обраної спеціальності без перекосу на користь будь-якої сфери знань.

Статистичні дисципліни – невід'ємна частина навчального плану будь-якої економічної спеціальності. Статистика служить свого роду фундаментом для засвоєння студентом у подальшому прикладних економічних дисциплін, оскільки прикладна підготовка неможлива без використання статистичного інструментарію і статистичної методології. Студент економічної спеціальності повинен володіти знанням методик економіко-статистичних розрахунків і економіко-статистичного аналізу, бо це те, з чим він стикається, розпочинаючи працювати за фахом. Причому цим умінням повинні володіти і студенти суміжних з економічними спеціальностей (зокрема, управлінських).

У вітчизняних університетах статистичну підготовку студентів очолює, як правило, кафедра статистики, яка починає навчання з дисципліни «Статистика» (під якою програмно розуміють теорію статистики). Це загальна особливість всіх навчальних планів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів України і «ближнього зарубіжжя». Слід зазначити, що ця закономірність простежується також у навчальних планах університетів «далекого зарубіжжя» (зокрема, берлінського університету імені Гумбольдта). Причому вивчення даної дисципліни студентами повсюдно є обов'язковим. Змістовною особливістю курсу статистики, «далекого зарубіжжя», що вивчається в університетах, є крен в обчислювальний апарат математичної статистики і теорії ймовірностей, оскільки за кордоном традиційно цей курс розглядається як галузь швидше математичної, а не економічної науки.

Другим і третім рівнями статистичних дисциплін у підготовці фахівців економічного профілю у вітчизняних вузах виступають відповідно економічна (варіанти – макроекономічна, соціально-економічна) статистика і статистика галузей (видів

економічної діяльності), яку правомірно називати прикладною статистикою в нашому вітчизняному розумінні статистики як галузі економічної науки. Оскільки в економічній статистиці і галузевих статистиках присутні деякі пересічні питання, що підлягають вивченню, достатньо давно практикується об'єднання цих навчальних дисциплін в одну, що дозволяє уникнути дублювання в частині розгляду однакових питань, що відрізняються лише рівнем розгляду (макро- і мікрорівні економіки). Такий підхід не бездоганний, але прийнятний; до того ж дозволяє обійтися однією позицією (рядком) в навчальному плані.

У університетах «далекого зарубіжжя» статистичні дисципліни, наступні за курсом «Статистика», вельми різноманітні. Наприклад, в університеті імені Гумбольдта студентам економічних бакалавріатів надається можливість вивчати ряд курсів під загальною назвою «Прикладна статистика»: «Використання офіційної статистики в економічних і соціальних науках», «Що таке статистика? З історичної ретроспективи», «Privatissimum статистика» (для студентів, що готують бакалаврську роботу з використанням методів статистики), а також ряд статистичних дисциплін з переважно математико-статистичним і комп'ютерно-програмним наповненням («Аналіз даних», «Статистичні мови програмування», «Статистика із застосуванням Statistical Package for the Social Sciences і Excel»). Відмітимо, що так само, як і у вітчизняних університетах, ці статистичні дисципліни відносяться до так званого «модуля за вибором».

Таким чином, можна зробити цілком певний і важливий висновок: *як у вітчизняних, так і в зарубіжних університетах вивчення статистики студентами економічних спеціальностей носить дворівневий характер.* При цьому існують деякі змістовні відмінності в навчальних програмах окремих дисциплін (зокрема близькими за назвою), що є наслідком віднесення статистичних курсів до кола економічних дисциплін (вітчизняний підхід) або до кола математичних дисциплін (підхід вузів «далекого зарубіжжя»). Беручи до уваги, що центр інтересу в навчанні студентів економічних спеціальностей в наших умовах традиційно знаходиться в площині економічної (а не переважно

математичної) підготовки, те наповнення статистичних дисциплін второго-третього рівнів переважно економіко-статистичним (а не математико-статистическим) змістом вважається виправданим. У зв'язку з цим підтримуємо як абсолютно обґрунтоване збереження двоетапного вивчення студентами економічних спеціальностей статистичних дисциплін («Статистика» – «Економічна статистика з основами прикладної статистики» або «Прикладна статистика з основами економічної статистики»), оскільки це відповідає досвіду зарубіжних університетів, що готують фахівців економічного профілю, але порушується в навчальних планах останнього покоління.